

CM2-29 Firing an Open-ended Worker- פיטורי עובד שלא קבע לו זמן

Gittin (Mishnah 75b)

על מנת שתשמישי את אבא — **on condition that you serve my father,** — If a husband told his wife, “**This is your get**” — **on condition that you nurse my son,** — **how long must she nurse him** in order to fulfill the condition? — **Two years.** [And in the case where the man stipulated that his wife must serve his father, she must serve the father until he dies — *Rashi.*]

Gittin (Gemara 75b)

The Gemara questions our Mishnah's first ruling:
— **Now, do we require** the wife to nurse for **this entire period?** — **But contrast this [with the following Baraisa]** and note the contradiction:
— **If she served [his father] for one day,** — **OR she nursed [his child] for one day,** — **it is a valid get.** —?

Rava offers a solution:

— **Rava said:** — **There is no difficulty.** — **Here** the Mishnah refers to **where** the nursing term was **unspecified;** — **here,** the Baraisa refers to **where [the husband] specifies** that she need nurse for only one day.

Rav Ashi rejects Rava's premise:

— **Rav Ashi said:** — **Every unspecified [condition] also** establishes the same nursing requirement **as when [the husband] specified** that she must nurse for **one day.**

Rashba (Beis Yosef, Even HaEzer III 14)

או שמזכה לאיש — **Anyone who accepts upon himself to feed** someone — **or he he transfers ownership of food in his possession to a person** — **without specific limits,** — **it implies** an obligation **as long as [the person] needs food.**

Rosh (there)

— **If someone accepts upon himself to feed his fellow without a specific limit,** — **or he would give him one hundred gold coins a year** and he did not specify for how long, — **in one year** of compliance **he is exempt of his vow.**

Rama (Choshen Mishpat 60:3) cites each of these two opinions, introducing each as **יש אומרים**, **Some say...**

הנותן מזונות סתם

ביאור הגר"א (ס, יט בטעם הרשב"א מהר"ן) - אפילו לרב אש יש לומר דוקא בגט כיון דציערה כו' כיון דלא להרוחה קא מכוון... אבל בשאר דלהרוחה קא מכוין אפילו רב אשי מודה.
ביאור הגר"א (ס, כ בטעם הרא"ש) - דיד בעל השטר על התחתונה וראיה ממנחות קד: מנחות או מיני מנחות מביא שתיים... ולא דמי להא דרבא בגטין דהתם משום דלצעורא קא מכוין דנין לשונו להחמיר.

שוכר פועל סתם

אגרות משה (חושן משפט סימן עה) - בדבר בעל בית חרשת שהוא צריך תמיד לפועלים וכן מי שצריך לעזור ומשרת תמיד בחנותו ובביתו... הנה לכאורה תליא זה במחלוקת הרשב"א והרא"ש... אבל לפי עניות דעתי אין שייך מחלוקתם אלא במתחייב לזון וכדומה שהוא התחייבות ממון בעלמא מצד איזה דבר שאפשר אינו רוצה להתחייב בהרבה אלא במעט בעד הדבר ההוא... אבל בשכר פועל שאינו התחייבות בעלמא שקבל עליו אלא שהוא מחמת שצריך לו ודאי יש לנו לומר ששכרו לכל העת שיהיה לו המלאכה שיצטרך לפועל.

חזון איש (בבא קמא כג, ב) - בשכר פועלים וקצב להן כך וכך ליום ולא פירש להם על כמה ימים הוא שוכר אותם... נראה דסתמא אין דעת בעל הבית לכך שיהיה קשור לפועל זה כל הימים, אלא כל יום ויום הוא שכירות בפני עצמו אם קבעו השכירות כך וכך ליום, ואם קבעו לחדש כל חדש הוי שכירות לעצמו... ותלוי לפי ראות עיני הדיינים... וכל זה בליכא מנהג, אבל אם איכא מנהג הולכין אחר המנהג, דסתמא הוי הפסיקא כמנהג המדינה, אבל דינא דמלכותא דינא לא שייך בישראל בישראל במקום שאין הדבר נוגע למלכותא ולא אכפת להו אם מתדייני בדייני ישראל כפי דין התורה הקודשה.

ועוד נראה דאם לפי הנהוג במקום יש צורך זמן למצוא מקום לעבודה, סתמא שכרו לאותן הימים המצטרפים להשתדלות, ומיום שהודיעו שהוא חוזר צריך לקבוע ימים לחיפוש עבודה לפי ראות עיני הדיין.

דברי משפט (חלק ה, עמ' רפז) - לא מיבעיא לדעת אגרות משה שכל שכירות פועל בסתם הוי לעולם, אלא אפילו לדעת חזון איש הסובר שסתם לא הוי לעולם, מכל מקום הרי כתב שאם יש מנהג המנהג קובע, ומאחר והמנהג כאן בארצנו הקדושה שאין המעביד מפטר את פועליו בזמן היותם ראויים לעבודה, ובזמן שהמעביד עדיין זקוק לפועלים, הרי שגם לדעתו אין לפטר עובד שנשכר לעבודתו בסתם.

פרטים אחרים בפועל סתם

אגרות משה (שם, עו) - בלא טענה כלל אין יכולין לסלק אף אם נימא שהיו צריכין למנותו בכל שנה מכיון שעצם הדין ששוכר פועל סתם הוא לכל הזמן שצריך השוכרו כגון בפעקטארי, וכן הוא בישיבה שהוא לכל זמן שיתקיימו... וממילא אף שמנהג בתי ספר של הנכרים שהם מסלקין גם בלא טענה אינו כלום.

אגרות משה (שם, עח) - יש להם גם טענת פועלים ממש שאין יכולים לסלקם מדין ממון שמוציאין בדיינים... כי עד שנה שלימה לא נחשב שנתבטל מסחר של בית השחיטה הקודם לומר שמה שפתחו הוא מסחר חדש לגמרי לסלק זכות שהיה להם.

אגרות משה (שם, עט) - זכות זה שאין יכולים לסלק שו"ב הוא משום שהוא כשכירו לעולם על כל הזמן שיהיה עבודה בבית המטבחים כשהוא יכול לעבוד... אבל לא שיתחשב כחפץ שיש לו... ונמצא שהקונה לא קנה שום דבר אלא שנתן לו כסף כדי שיתרצה להפסיק עבודתו ויניח לבעלים ליקח אותו לשו"ב במקום הראשון.